

Vil forandre Kina med

Demonstranter fotfølger OL-fakkelen, og protestene mot Kina øker. Men for komponist Thomas

I Oslo konserthus: Tenor og komponist Thomas Stanghelle som Ketil Moe (fra venstre), tenor Yang Haitao som Mark Wang, sopran Zumulaiti som dronning Sonja, og den virkelige Mark Wang. Foto: PRIVAT

Tekst: Anne-Marit Dahl
anne-marit.dahl@adresseavisen.no

Flere hundre millioner tilskuere har sett musikalen «Some Sunny Night». Den er dedisert kinesiske Mark Wang og norske Ketil Moe – de to kameratene som sammen åpnet det første Beijing Maraton for funksjonshemmede for ti år siden.

Det startet i det stille som en oppgave for Thomas Stanghelle ved musikkonservatoriet i Trondheim i 2004. Fire år senere er det blitt til en internasjonalt bejublet musikal.

– Mark Wang er blitt en av Kinas store helter. Han er blitt løftet opp og fram på en uvanlig måte for en handikappet person i Kina. Han har satt handikappsaken på dagsorden, forteller Thomas Stanghelle til Ukeadressa.

Uaktuelt med boikott

Nå har komponisten fått beskjed om at musikalen skal settes opp som en del av det offisielle programmet under Paralympics i Beijing. Da skal Stanghelle være til stede i salen, ja, endog gå på scenen i rollen som Ketil Moe – den cystisk fibroserammede Lillesand-mannen som døde 32 år gammel i 1999.

– Det føles riktig for meg å dra til Kina, fordi dette kan gjøre Kina til et bedre sted for funksjonshemmede. Det hadde vært feil av meg å boikotte når jeg vet at oppsetningen kan ha en positiv innvirkning, sier Stanghelle som har mer tro på dialog enn boikott.

Historien om Mark Wang er en historie som har beveget kineserne dypt. Som 12-åring ble han lam i begge beina etter en flystyrt, men i dag går han på krykker etter utrolige mengder trening. Etter at Ketil Moe døde, viderefører Wang arbeidet med å integrere funksjonshemmede i aktiviteter som tilsynelatende er umulig.

– Ketil og Mark ville ikke løpe egne løp. De ville skape arenaer der de kunne delta i sammenfunnet på lik linje med de som er friske, sier Stanghelle.

Tv-kjendis

I Kina er Mark blitt et stort forbilde. Landet har 80 millioner funksjonshemmede. Foruten å være inspirasjonen til operamusikalen, er historien om den kinesiske småbarnsfaren beskrevet både i bokform og som tv-serie på den kinesiske statskanalen gjennom 18 episoder på én time hver. Av slikt blir man kjendis, og nå er Wang en av 30 offisielt utvalgte fakkeltbærere gjennom en landsomfattende TV-avstemming til Paralympics og

Beijing-OL. Bare dager før OL åpnes i august, skal han føre fakkelen mot Beijing med utgangspunkt i sitt hjemsted Yinchuan.

– Jeg ble stemt fram av folket. Dette gir pågangsmot videre, sier Wang.

– Hvordan opplever du demonstrasjonene mot Kina som OL-arrangør?

– Jeg er klar over debatten og synes den er meget aktuell. Etter mange år i Norge forstår jeg bakgrunnen for den. Dersom noen ønsker å boikotte åpningsseremonien for de olympiske lekene for å støtte svake grupper i Kina, vil jeg foreslå at de heller kommer til åpningen av Paralympics og viser solidaritet med de svake, sier Wang.

Der vil de i så fall se «Some Sunny Night». – Forestillingen har en høy artistisk verdi, og et budskap som når mange, ut over ulike landegrenser.

Siden urframføringen i Olavshallen i Trondheim har operamusikalen turnert blant annet i Jerusalem, Brussel og New York, samt blitt satt opp i Kinas regjeringsbygg i Beijing, med regi av den internasjonalt anerkjente Daniel Bohr.

– Slik oppmuntres funksjonshemmede i Kina og får hjelp til å øke sin sosiale status, sier Mark Wang.

Som funksjonshemmet beskriver han livet i hjemlandet slik:

musikk

Stanghelle er boikott av Paralympics og OL uaktuelt.

Møtte dronningen: Zumulaiti (fra venstre) som spiller dronning Sonja, Kinas ambassadør i Norge Gao Jian (bak), dronning Sonja, Tai Lihua, Mark Wang og Thomas Stanghelle.

Møtte løperdronningen: Mark Wang (t.v.) og Thomas Stanghelle møtte Grete Waitz i Central Park i New York.

Strid: Politistyrker kjemper med en demonstrant i Paris. Foto: SCANPIX

Fra forestillingen i Kina: Musikalen ble vist i regjeringsbygget i Beijing. 800 millioner tv-seere kikket på.

- Jeg er en nyttig person for samfunnet. Men hans livsoppfatning er ingen selvfølge.
- Fortsatt er det mange funksjonshemmede uten utdanning og jobb, de er avhengige av familien, og mange lever i fattige og miserable omstendigheter. Men forholdene er klart bedre, og myndighetene setter mye mer fokus på problemer for funksjonshemmede nå, sier Mark Wang som selv møtte mye motstand i tida etter den alvorlige flyulykken som 12-åring.
- Jeg fikk for eksempel ikke tillatelse til å gå på skole og måtte lære meg alt på egen hånd og ved hjelp av min oppofrende mor.

Hjulpel av forsikringer

Det er vanskelig og dyrt å få skikkelig behandling og rehabilitering etter en ulykke. Det er heller ikke lett å få rullestol eller andre hjelpemidler, erkjenner Wang som selv fikk hjelp av flyselskapets forsikringsordninger. Disse var imidlertid ikke bedre enn at familien måtte velge om Mark eller farens hans, som også ble alvorlig skadet i ulykken, skulle få den ene plassen på rehabiliteringssykehuset. Familien valgte Mark, mens faren ikke fikk rehabilitering.

Wang tror Paralympics og OL vil gjøre

Operamusikal med verdenssuksess

- «Some Sunny Night» ble komponert som en skoleoppgave ved Musikkonservatoriet i Trondheim i 2004.
- Operamusikalen er framført i flere versjoner med operakor og orkester. Den har 14 større eller mindre solistroller. Utgangspunktet for det musikalske uttrykket er klassisk, vestlig operatradisjon, satt sammen med elementer fra musikaltradisjon blandet med østlige klangbilder. Regien er moderne, og bevegelse er stikkord for koreografien.
- Komponist Thomas Stanghelle skrev historien basert på livshistoriene til Mark Wang og Ketil Moe. Ketil Moe led av cystisk fibrose og døde 32 år gammel i 1999. Mark Wang ble lam i flyulykke som 12-åring og fikk studiestipend i Norge av Dronning Sonja.
- Wang er en av frontpersonene foran Paralympics/Beijing-OL og skal løpe med OL-fakkelen ved hjelp av krykker.

mye bra for kineserne.

- Arrangementene gjør at kineserne føler seg mer akseptert og som en viktig del av verden. De fleste kineserne er stolte av Paralympics og OL. Det er selvsagt viktig for ledelsen i Kina at lekene blir vellykket, og derfor vil de også forsøke å rette seg etter eventuell kritikk så langt det er mulig innenfor systemet, sier han og legger til:
- Det er et eksepsjonelt godt tegn at min historie blir brukt som et eksempel på hvordan det bør fungere i Kina, både nå foran lekene, og som da operamusikalen om meg ble framført i «Folkets Store Sal» i Beijing, nasjonens høyborg, sier Mark Wang.

Sprer håp

Musikalen ender med et håp om at arbeidet for funksjonshemmede skal bre om seg.

- Det er et budskap om at vi kan klare mer enn vi tror selv. Og ved hjelp av hverandre kan alt være mulig hvis man kjemper for noe godt, sier Thomas Stanghelle.

I hans kalender står det skrevet Paralympics i Beijing med store bokstaver i høst. ■